

W E L E N W E E I N L O G E ' H E T D E R D E L I C H T '

UITKOMSTEN VAN DE ENQUETE

GEHOUDEN ONDER DE LEDEN VAN LOGE HET DERDE LICHT

EIND 2014

INHOUD

Inleiding tot het Rapport 'Wel en wee in Loge Het Derde Licht'

- **aanleiding tot het onderzoek**
- **de uitkomsten**
 - **we hebben véél moois in de loge**
 - **weinig betrokkenheid, beperkte en oppervlakkige kennis**
 - **houding en instelling tegenover medebroeders**
 - **negatieve emoties**
 - **Laat de Loge flonkeren!**
- **enkele persoonlijke overwegingen, interpretaties en aanbevelingen**
 - **terug naar de kern van ons werk**
 - **nu is het tijd om weer terug te schakelen naar de maçonnieke kernactiviteiten**
- **conclusies en bevindingen samengevoegd in enkele zinnen**
- **tenslotte**

uitkomsten van de vragenlijsten

- **conclusies en/of aanbevelingen per vraag**

Bijlage: Enkele praktische aanbevelingen

Inleiding tot het Rapport 'Wel en wee in Loge Het Derde Licht'

Aanleiding tot dit onderzoek

Het is de laatste jaren goed gegaan met Het Derde Licht.

De Open Loges zijn over het algemeen goed verzorgd, de Tafelloges genoeglijk.

De bouwstukken zijn goed voorbereid en de comparities laten de betrokkenheid van de broeders zien.

Kortom, het gaat goed.

Daardoor is onder de leden een instelling ontstaan dat alles vanzelf gaat, dat 'anderen het wel zullen doen'.

Het bijzondere is gewoon geworden.

In zo'n omgeving ontstaan ook gemakkelijk heel andere dynamieken, waarvan één van de belangrijkste is dat de aandacht verschuift van de maçonnieke essenties naar allerlei, vaak triviale randverschijnselen.

De ontvangen antwoorden hebben dit beeld nadrukkelijk bevestigd.

Ongeveer driekwart van de leden van de loge heeft gereageerd op de vragenlijst.

Dat is een hoge score, die ook weer duidt op sterke betrokkenheid van de leden bij de gang van zaken, en die groot genoeg is om de uitkomsten als representatief te beschouwen.

Aan de andere kant, één kwart heeft, in dit verband, niets van zich laten horen en dat is toch ook wel teleurstellend.

Enkele broeders vonden het een probleem de antwoorden schriftelijk te geven.

Met hen zijn gesprekken gevoerd en de antwoorden zijn door mij met de andere verwerkt.

Ondanks het nadrukkelijke aanbod heb ik géén anonieme antwoorden ontvangen.

Ik zie dat als een teken van betrokkenheid en oprechtheid bij het geven van de antwoorden.

In enkele gevallen zijn broeders met naam en toenaam genoemd.

Die antwoorden heb ik uit het totaaloverzicht verwijderd; de informatie is aan de Achtbare Meester van Het Derde Licht doorgegeven.

Ik heb getracht het hele onderzoek zo neutraal en zuiver mogelijk te houden, maar persoonlijke voorkeuren en afkeren zullen ongetwijfeld een zekere kleuring hebben gegeven. Dat geldt natuurlijk speciaal voor de persoonlijke interpretaties en aanbevelingen die u hier en daar aantreft, en die duidelijk als 'persoonlijk' zijn gemerkt.

Ik daag alle broeders van Het Derde Licht uit om dit rapport heel kritisch te lezen, eigen interpretaties en inzichten te ontwikkelen, en dan actie te ondernemen om actief mee te werken aan versterking van het wel en wee in Het Derde Licht.

Tot mijn grote genoegen heb ik gemerkt dat alleen al de aankondiging van dit onderzoek broeders tot nadenken heeft gestemd en een stimulans is geweest voor verbetering.

Wij hebben heel veel moois in de loge, laten we daarvan genieten!

De uitkomsten

Uit de antwoorden op de vragen is een vrij verwarrend, dubbel beeld naar boven gekomen. Over het algemeen zijn de broeders zeer tevreden over de maçonnieke kanten.

Beginselverklaring, Open Loges, broederschap, bouwstukken en comparities worden positief tot zeer positief beoordeeld.

Anders ligt dat wanneer we kijken hoe broeders met elkaar omgaan.

Daarbij is veelvuldig stevige kritiek gegeven op het doen en laten van andere broeders.

Zowel bij de maçonnieke kanten, maar zeker ook waar het gaat om de onderlinge relaties, worden véél meningen gegeven zonder feitelijke onderbouwing.

Daardoor is een beeld van oppervlakkigheid en beperkte kennis van zaken naar boven gekomen.

We hebben véél moois in de Loge

Uit de antwoorden blijkt een hoge waardering voor het maçonnieke gedachtengoed.

Een enkele broeder heeft aangegeven dat het voor hem eigenlijk gesneden koek is, dat hij in het dagelijks leven niet anders doet.

Veruit de meeste broeders laten weten dat zij hun best doen, maar dat het leven volgens de Beginselverklaring voor hen toch een hele opgave is.

Toch wordt relatief weinig aandacht besteed aan de Beginselverklaring, diepgaand bespreken van de inhoud en betekenis is niet meer aan de orde.

En zo is er meer moois in de gebruiken en tradities.

We hebben, bijvoorbeeld, een schitterend Logegebouw met een heel specifieke stijl en veel maçonnieke symboliek.

Er zijn veel broeders die uitgebreide levenservaring hebben, zowel binnen als buiten het maçonnieke leven, en die daar boeiend, en leerzaam, over kunnen vertellen.

En ook broeders met minder maçonnieke achtergrond hebben vaak verrassende inbreng.

Allemaal rijkdom in de Loge die we makkelijk over het hoofd zien.

Een voorbeeld.

Een punt dat door een enkele broeder wordt gemaakt: 'Over welke Beginselverklaring hebben we het eigenlijk?'

Ruim tien jaar geleden heeft de Loge zich zeer druk gemaakt, toen de toen vigerende Beginselverklaring, waar iedereen zich prima in kon vinden, werd vervangen door een nieuwe die als 'een uitgekledde versie' werd beoordeeld.

De comparities, vaak uitlopend op discussies, die daarover werden gevoerd waren zeer leerzaam.

Vrijwel iedereen voelde zich hierbij betrokken en kende de Beginselverklaring uit zijn hoofd. Na verloop van tijd was het onderwerp echter helemaal 'uitgekauwd' en nam de aandacht ervoor af.

De meeste broeders zijn nu de details uit die gesprekken vergeten, nieuwe leden weten er helemaal niets van, en de afspraak om de oude Beginselverklaring bij iedere Tafelloge voor te lezen, is in het slob geraakt.

Weinig betrokkenheid, beperkte en oppervlakkige kennis

Al met al een beeld van beperkte betrokkenheid en weinig bereidheid om zich in te zetten. De kennis van maçonnieke zaken als Beginselverklaring, tradities, stijl, historie en dergelijke blijkt over het algemeen vrij beperkt en oppervlakkig.

Eén van de oorzaken hierachter lijkt de geringe bereidheid om zich actief in te zetten voor het maçonnieke werk.

Hoewel wij regelmatig spreken over de 'werkplaats' en over 'de loge als levensschool', is het beeld dat uit de enquête-antwoorden bovenkomt nogal passief en zelfgenoegzaam.

Weinig wordt ook gerefereerd aan ontwikkeling en groei, veel meer aan plezierig gezelschap en wijze medebroeders.

In de antwoorden is ook veelvuldig geklaagd dat trots en grandeur, stijl en kwaliteit, uit de loge zijn verdwenen.

Houding en instelling tegenover medebroeders

Tegenover dat 'plezierig gezelschap en wijze medebroeders' staat echter de forse, soms bijna agressieve kritiek die in het algemeen op andere broeders wordt gegeven.

'Feiten en kennis' hebben plaats gemaakt voor 'meningen en vooringenomenheid'.

Om dit beeld te keren is nodig dat de (bij veel 'oudere' broeders) aanwezige deskundigheid wordt losgemaakt en overgedragen naar de andere broeders.

Daartoe is echter essentieel dat die broeders zich wel positief openstellen voor veranderingen, ontwikkelingen en leren.

Regelmatig heb ik kritische opmerkingen gelezen en mij afgevraagd: 'waarom bekijk je het nu niet even met een andere bril?'

Tijdens de eerste bespreking van de antwoorden in de loge werd één van de kritische opmerkingen ('tijdens de comparitie spelen met je telefoon is beledigend voor de spreker') direct weerlegd door een broeder die zich aangesproken voelde ('ik speel niet, ik maak aantekeningen').

Negatieve emoties

meermalen heb ik het gevoel gekregen dat kritische, soms ronduit negatieve opmerkingen niet feitelijk gegrond waren, maar voortkwamen uit vooroordelen en een algemene mopperige instelling.

Daarbij werden dan de als negatief beoordeelde zaken uitvergroot en overheersend; andere, meer positieve nuanceringsen werden niet toegelaten en een eerlijk, evenwichtige beeldvorming was niet mogelijk.

Ik heb de indruk dat dit verschijnsel in enkele gevallen versterkt is doordat broeders onderling deze kritische en negatieve benaderingen met elkaar uit hebben gewisseld.

Enkele meldingen heb ik ontvangen waarbij broeders anderen direct onheus en negatief hebben benaderd.

Deze opmerkingen heb ik doorgegeven aan de Voorzittend Meester van Het Derde Licht.

In deze rapportering zult u daarover niets vinden, omdat het hier persoonlijke en herkenbare zaken betreft.

Wel is het verschijnsel in algemene termen aan de orde gekomen tijdens de eerste bespreking van de uitkomsten.

Ik heb het toen *pesten* genoemd: 'onnodig maar bewust dingen zeggen en doen om een andere broeder pijn te doen'.

Hoewel het verschijnsel (nog) niet de vormen aanneemt die elders in de maatschappij wel worden gezien, zijn toch enkele broeders er hard en pijnlijk door geraakt.

De Grootmeester heeft er vorig jaar op het Grootoosten gewag van gemaakt, en in andere loges heeft *pesten* zelfs geleid tot grote onenigheid en vertrek van leden uit die loge.

Het verdient naar mijn mening aanbeveling om vóóraf in de Loge te bespreken hoe met dergelijke situaties om te gaan; als het gebeurt ben je te laat om er iets aan te doen.

'Pesters' krijgen door het bespreekbaar te maken wellicht meer inzicht in wát zij eigenlijk aanrichten, terwijl het verschijnsel, wanneer het zich toch voordoet, snel de kop ingedrukt kan worden.

Emotionele uitbarstingen zijn op zich ook niet erg, als er pret heerst mag er best uitbundig gelachen worden.

En negatieve emoties moeten óók ruimte krijgen, niet weggedrukt worden.

Maar: negatieve emoties moeten niet de boventoon gaan voeren.

En juist *mopperen* en *pesten* (zeker wanneer zich dat breder voordoet dan bij een enkele broeder) kunnen een wezenlijk risico vormen voor het wel en wee in de Loge.

Laat de Loge flonkeren!

Onze Broeder Iwan Jesserun heeft het eens aldus verwoord:

"Ieder mens, dus ook iedere Broeder, is als een diamant met heel veel facetten.

Natuurlijk zitten daar ook donkere facetten bij.

Maar, we moeten niet alléén kijken naar die donkere facetten.

We moeten ons richten op de flonkering en de uitstraling van de diamant als geheel.

Dan zijn de donkere facetten niet meer zichtbaar."

Enkele persoonlijke overwegingen, interpretaties en aanbevelingen

Tijdens het hele onderzoek heb ik getracht afstand te nemen en mijn persoonlijke interpretaties en meningen terzijde te stellen.

Dat zal ongetwijfeld niet helemaal gelukt zijn, maar omdat er een ruim overzicht wordt gepresenteerd van de verkregen antwoorden kan eenieder de interpretaties controleren en desgewenst bijstellen.

In deze paragraaf geef ik enkele persoonlijke bevindingen en aanbevelingen.

Terug naar de kern van ons werk

In de loge Het Derde Licht hebben wij in de periode vijf tot tien jaar terug enkele stevige stormen doorstaan.

Wij zijn daar goed doorheen gekomen doordat de loge als geheel zich heeft afgevraagd: 'Hoe moeten wij op maçonnieke manier met deze problemen omgaan.'

Zoals dat in de zakenwereld heet: 'Terug naar de core business.'

Dus: opnieuw de focus leggen op datgene waarvoor wij oorspronkelijk lid van de Orde zijn geworden en wat wij zo (zeggen te) koesteren in de loge.

De afgelopen vijfentwintig jaar hebben wij in Het Derde Licht een dergelijk proces overigens tenminste twee keer eerder doorlopen, en met succes.

Nu is het tijd om weer terug te schakelen naar de maçonnieke kernactiviteiten

Terugkeren naar de kernactiviteiten kan gebeuren op een aantal terreinen en manieren.

Allereerst is vrijmetselarij een levensschool waaraan de broeders vrijwillig deelnemen.

En 'leren' vereist dat de individuele broeders open staan voor andere denkbeelden en daadwerkelijke veranderingen.

Dit vraagt van de broeders dat zij actief nadenken, en ook bereid zijn hun meningen bij te sturen en aan te vullen.

Natuurlijk is dit voor de één gemakkelijker dan voor de ander, sommigen zullen er helemaal niet mee overweg kunnen.

Maar alleen al de erkenning dat er ook andere wegen zijn, en elkaar de ruimte geven om die andere wegen te bewandelen, zal de kwaliteit van het maçonnieke werk ten goede komen.

De essentie van de maçonnieke werkzaamheden, die vrijmetselarij uniek maakt ten opzichte van andere levensscholen, ligt in de specifieke werkwijzen en in hun onderlinge samenhang.

Zoals gezegd: het is helder en beknopt omschreven in de Beginselverklaring.

(dat er nogal heftige verschillen van mening bestaan over de kwaliteit van de BV laat ik hier even terzijde; echter, door die verschillen als onderwerp van verdere studie te nemen kan veel aan kwaliteit worden gewonnen.)

Conclusies en bevindingen samengevat in enkele zinnen:

- In de loge, bij individuele broeders, zijn veel deskundigheden en capaciteiten aanwezig, die weinig worden gebruikt; aan de onderlinge broederschap wordt nauwelijks inhoud gegeven.
- *Goede gang van zaken* wordt als 'gewoon' ervaren, we drijven in de Loge op routine en ervaring.
- Daardoor is ook de behoefte weggevallen om te zoeken naar het *waarom* en naar verdieping; de routines worden niet meer gezien als iets waar collectief aan gewerkt moet worden.
- De maçonnieke zaken worden als belangrijk gezien, maar kennis en deskundigheid om er mee om te gaan zijn veelal oppervlakkig en beperkt, en worden niet overgedragen.
- De bereidheid om zich in te zetten voor verdere ontwikkeling, verdieping en verbetering van de kwaliteit van de maçonnieke werkzaamheden is beperkt.
- Er heerst bij een aantal broeders een gevoel van *schijnheiligheid*; broeders zeggen andere dingen dan ze voelen.
- Inzet, veranderingen en kwaliteitsverbeteringen worden van anderen verwacht.
- Wanneer deze passieve, soms ook negatieve houding kans krijgt om verder te woekeren, dan wordt het risico van een negatieve spiraal steeds groter.
- Dit risico kan effectief gekeerd worden door de aandacht nadrukkelijk te richten op verbetering van de kwaliteit van de arbeid, en daardoor de aandacht weg te leiden van de (negatieve) aandacht voor de medebroeders.
- Voor een dergelijke verandering van focus is in de eerste plaats vereist dat de meerderheid van de broeders met een andere blik en instelling naar de loge kijkt:
 - zoeken en streven naar het mooie in en bijzondere van onze loge
 - zoeken naar het mooie en goede bij medebroeders, niet focussen en uitvergroten van (vermeende) negatieve punten
 - verdiepen van kennis en deskundigheid:
 - instructie,
 - oefenen en oefenloges,
 - meer aandacht voor tweede en zeker derde graad,
 - gespreksgroepen en gezamenlijke bouwstukken,

Verdere aanbevelingen zijn opgenomen in dit rapport onder de diverse vragen en in de Bijlage.

Tenslotte

Ik kom graag in de loge.

Ik ontmoet er altijd wel broeders waarmee ik goed van gedachten kan wisselen over de meest uiteenlopende onderwerpen.

Het gedachtengoed gaat mij ook zeer aan het hart.

Naar mijn overtuiging kan Vrijmetselarij in het algemeen, en kunnen broeders als uitvoerders daarvan een , wellicht beperkte maar toch wezenlijke, bijdrage leveren aan de wereld.

In de ruim dertig jaar dat ik vrijmetselaar ben heb ik verscheidene loges uiteen zien vallen doordat al het moois terzijde werd geschoven en onderlinge onenigheden de boventoon gingen voeren.

Heftige botsingen tussen persoonlijke ego's bleken sterker dan de verbondenheid van de Broederschap.

Jammer!

Ik ben ervan overtuigd dat wij heel veel potentieel hebben in het maçonnieke gedachtengoed, en in de capaciteiten van de broeders om dat te verwezenlijken, mits de focus goed is.

Met dit onderzoek, samengevat in dit rapport, hoop ik een bijdrage te leveren aan het maçonnieke werk in onze Loge Het Derde Licht.

Rein Otma
april 2015

Uitkomsten van de vragenlijsten

1 **Wartòe bent u vrijmetselaar geworden?**

Wat waren uw uiteindelijke drijfveren en verwachtingen toen u zich als kandidaat aanmeldde?
(tussen haakjes aantal reacties)

(2) Onvrede met (dogmatische) kerk en dergelijke

(15) Ontmoeten van / sparren met wijze mannen met onvoorwaardelijke acceptatie en zonder vooroordelen

(2) Boeiend mysterieus gezelschap; spirituele broederschap

(6) Levensschool met rituelen, symbolen en spirituele kanten; spirituele en intellectuele inspiratie/uitdaging; comparitie in licht van Hoger Beginsel

(6) Zoeken naar waarom/zingeving

(2) Toevalstreffer door ontmoeting met vrijmetselarij

(2) Op zoek naar manieren om 'beter mens' te worden

(2) Innerlijk verlangen naar zelfontwikkeling ('oude' Beginselverklaring)

conclusies

Kandidaten hebben tèn oppervlakkige informatie en daardoor een beperkt beeld van de spirituele kanten van vrijmetselarij.

Kandidaten hebben (tèn) hoge verwachtingen van de logeleden en van de Orde in het algemeen.

Daarbij hebben zij onvoldoende duidelijkheid dat vrijmetselarij een *levensschool* is, waarbij zij zelf actief aan de onderlinge relaties en aan zichzelf moeten werken.

Het beeld en de verwachtingen bij kandidaten sluiten soms niet goed aan bij de realiteit van de loge.

aanbevelingen

Beleid ontwikkelen met betrekking tot selectie en aanname van kandidaten, waarbij meer aandacht wordt besteed aan het goed bij elkaar passen / goed aanvullen van kandidaat en Loge.

Betere voorlichting aan kandidaten met betrekking tot het karakter van vrijmetselarij als levensschool.

Betere voorlichting aan kandidaten met betrekking tot de spirituele kanten van vrijmetselarij.

2 Heeft het vrijmetselaarschap geleid tot wat u ervan verwachtte?

4,3

ik ben teleurgesteld	1	2	2	6	16	ja, en meer
----------------------	---	---	---	---	----	-------------

Enkele citaten:

Ja:

“Veel geleerd van het systeem en de filosofische achtergronden, maar bron lijkt op te drogen (nb mijn eigen niveau is ook geëvolueerd).”

“Spiritueel element was wel een verrassing.”

“Steun van medebroeders.”

“Rust gebracht door tolerantie van broeders.”

“Sterke persoonlijke ontwikkeling.”

“heilige levensvorm; op mij komt het aan.”

“Warm nest, geeft langdurige inspiratie.”

“Goede levensschool, in profane leven goed toepasbaar.”

“’t gaat ergens over.”

“Ik zie er naar uit, het verrijkt mijn leven.”

“Vrienden voor het leven gevonden (echter soms meer in werkgenootschappen).”

“Prachtige en ook nuttige uiterlijke vorm, maar persoonlijke verdieping wordt uit de weg gegaan.”

“Vrijmetselarij schept verdieping, ontwikkeling, kweekt verdraagzaamheid, broederschap. Komen tot een hoger bewustzijn.”

“Ik heb gevonden wat ik zocht, en ondervind broederliefde –gevend en ontvangend– als een bonus.”

Maar ook:

“Vrijmetselaars moeten leven zoals de ritualen voorhouden.”

“Onderling weinig respect en verbondenheid.”

“Dwingende boodschap ‘doe u kennen’ wordt in het westen veel te vrijblijvend opgevat.”

“Sommige (veelal oudere) bbr kunnen heel irritant en onbroederlijk zijn.”

“Wij vertellen het beter aan anderen dan dat wij het zelf doen.”

“Naïef verwachtingspatroon met te hoge eisen.”

“Nauwelijks verschil met westen; Vrijmetselaarswereld verschilt niet van die daarbuiten.”

conclusies

Het vrijmetselaarschap heeft voor de meerderheid der broeders ruimschoots aan de verwachtingen voldaan.

Die broeders voelen zich thuis bij het maçonnieke gedachtengoed en genieten er ook van om hun vrijmetselaarschap te delen met anderen.

Er ontstaat echter ook een beeld waarbij Broeders graag genieten van hetgeen de vrijmetselarij / loge te bieden heeft, maar waarbij tegelijkertijd erg gemakkelijk op (wellicht t^è) kritische wijze naar de vrijmetselarij in het algemeen en naar de broeders wordt gekeken. Er wordt veel verwacht en 'genomen', maar slechts beperkt en selectief 'gegeven'.

De positieve elementen betreffen de maçonnieke aspecten, de negatieve opmerkingen betreffen de wijze waarop ervaren wordt hoe broeders er mee om gaan.

De vraag dringt zich regelmatig op of de kritisch benadering gestoeld is op feitelijke kennis en inzichten (van zowel individuele broeders en van het instituut vrijmetselarij), of dat het (voor-) oordeel gebaseerd is op een generalisering van een negatief gekleurd beeld.

aanbevelingen

Broeders zouden zich meer kunnen realiseren hoe *hun eigen optreden* in de loge wordt ontvangen.

Aanbevelingen komen elders in dit rapport aan de orde.

**3 De essentie van het vrijmetselaarschap is verwoord in de Beginselverklaring.
Leef en handelt u (voldoende) volgens de Beginselverklaring?**

4,0

nee, helemaal niet			5	14	4	ja, helemaal
--------------------	--	--	---	----	---	--------------

Graag toelichting

(16) Ik doe mijn best

(2) Beginselverklaring is een goede richtlijn

(1) Waar ligt de lat

(1) Oordeel is aan anderen

(1) Nee, want de huidige Beginselverklaring inspireert niet

conclusies

Onvrede over het verlaten van de 'oude' Beginselverklaring zit bij een aantal broeders nog diep; de 'nieuwe' versie wordt als nietszeggend ervaren.

De Beginselverklaring geeft een duidelijke tekst, maar het is onduidelijk hoe de 'vertaalslag' naar praktisch, alledaags handelen gemaakt moet/kan worden. Iedereen zegt zijn best te doen, maar waar/hoe hoog ligt de lat?

aanbevelingen

Uitdiepen/bespreken in gespreksgroep en/of Instructie van de Beginselverklaringen (zowel 'oude' als 'nieuwe' versies).

Mogelijkheden uitdiepen om de Beginselverklaring praktisch handen en voeten te geven.

Oudere en ervaren vrijmetselaren uitnodigen om over hun ervaringen te vertellen.

4 Vindt u in onze loge voldoende inspiratie en ondersteuning om de hierboven omschreven verwachtingen te verwerkelijken?

3,8

nee, geen inspiratie		3	7	9	8	ja, heel veel inspiratie
----------------------	--	---	---	---	---	--------------------------

4a Wat vindt u mooi in onze loge Het Derde Licht?

(15) Contacten met bbr; altijd wel broeders die inspireren; rust; openheid; persoonlijke diepgang; broederschap; spiritualiteit; saamhorigheid

(1) Harmonie / ruimte

(3) Positief t.o.v. (broeders in) problemen (betreft bbr die onderdak zochten na perikelen in andere loge)

(4) 'losse stijl'

(3) Bouwstukken en comparities

(1) Inspiratie opdoen/serieus genomen worden

(1) Genieten van een heel mooi gebouw

Enkele citaten:

"Dat ik door de meest slimme, intelligente, erudiete, in het westen belangrijke mensen, als broeder serieus genomen word en hun gelijke ben."

"Ik vind bijna alles in de loge mooi, zij het dat er enkele broeders zijn die zich niet volgens de 'mores', onbroederlijk gedragen."

"Het is een vrij gemoedelijke mannenbeweging."

"Het wordt de laatste jaren wel minder",

Eén antwoord aangevuld met: "... ik moet het van mijn eigen overtuiging hebben." en één relativering: "..., maar dat kan ook aan de leeftijd liggen."

4b Wat kan in onze loge verbeterd worden?

"Veranderen blijft lastig, stilzitten en nietsdoen wint het nog steeds."

(>10) Losse stijl is prettig, maar ook: losse stijl wordt te los

(2) Feestelijk maken, oude tradities en waarden terughalen; grandeur terugbrengen

"Loge is alledaags geworden."

“Maatschappelijke bewogenheid/nieuwsgierigheid gebruiken.”

“Tè vrijblijvend; we kunnen afhakende bbr niet terughalen.”

“Geen kennis/belangstelling voor oude waarden en tradities.”

“Meer open loges en vooral oefenloges voor jonge meesters en broeders die anders niet ‘aan de bak komen’.”

“Samenwerken, helpen van broeders in functies; er zijn te veel slordigheden in geslopen en mooie dingen afgeschaff.”

“Te weinig aandacht voor het èchte werk; weinig bouwstukken van/over oudere broeders.”

“Meer eerbied voor ritualen: -historie, -gegrondheid, levenswezenlijkheid.”

“Meer aandacht voor de *opus magnum*; werk aan de winkel voor de opzieners.”

“Versterken instructie: gebruiken/waarden, omgangsvormen, waarvoor wij staan; terug naar de kern(-en).”

“Jonge leerlingen krijgen geen goed voorbeeld van gezellen en meesters.”

“Oudere broeders zouden meer bouwstukken moeten opleveren en ervaringen met jongere broeders moeten delen.”

“Corvee maakt het voor de leerlingen lastig omdat goede gesprekken verhinderd/onderbroken worden.”

“Leerlingen opvangen; ‘buddy-schap’.”

“Herinvoeren: bij het begin van iedere Tafelloge de uitgangspunten van Het Derde Licht bekend maken.”

“Bestuurlijk wordt te veel op *safe* gespeeld; laat de loge (=bestuur) maar standpunt innemen.”

“We doen helemaal niets met historie en archieven; notulen worden nooit meer nagekeken en bouwstukken verdwijnen na één keer opleveren in de vergetelheid.

Dat is zonde van alle energie en (geestelijke) arbeid die er in is gestoken, en een gemis bij verdere ontwikkeling van andere broeders.

Moderne communicatiemiddelen zouden hier een belangrijke rol kunnen/moeten spelen.”

Opmerkingen en verbetermogelijkheden m.b.t. houding en gedrag van broeders:

“Respect/waardering voor de br die bouwstuk oplevert ontbreekt regelmatig.”

“Broederlijke empathie kan beter.”

“Ieder voor zich, God voor ons allen'; iedereen is met zichzelf bezig.”

“Wegnemen van groepjes/kliekjes die voor anderen willen bepalen hoe het moet.”

“Verbeterpunt: bereidheid in te zetten in functies; overdracht van functies.”

“Geen kliekjes vormen en meningen opleggen; meer werken, minder esoterie.”

“Weinig betrokkenheid/empathie, niet helpen maar wel capsones.”

“Veel zeggen, maar er niet naar leven; ego lijkt de overhand te hebben.”

“Verbeteren: medewerking aan / inzet tot het goed laten lopen van de logewerkzaamheden.”

“Ergernis: er zijn bbr met (veel) praatjes, die nog geen kopje hebben afgewassen.”

“Er zijn bbr die hun persoonlijke mening tot norm verheffen.”

“Wees terughoudend en 'hang niet de haan uit wiens gekraai altijd hoorbaar moet zijn' .”

“Werkelijk zelfonderzoek, niet vrijblijvend/stil, maar onvermijdelijk in interactie met medebroeders.”

“Respect/onvoorwaardelijke acceptatie

- Mens centraal, niet ritueel
- Openheid (=eerlijkheid, integriteit)

Meesters, leer van de leerlingen, zij zijn de toekomst!”

“Meer enthousiasme en hulp aan zwoegende broeders.”

“Weinig onderling respect.”

“Bij bouwstukken en comparities vaak non-verbale afkeuring/desinteresse.”

“Ego lijkt vaak overhand te hebben.”

“Te veel esoterisch, te weinig werkplaats.”

“Minder praten óver de ander, méér praten *mèt* de ander.”

“Mooi: openheid, verscheidenheid, gesprekken, bereidheid elkaar te ontmoeten.
Maar ook: weinig bereidheid om in te zetten als 'buddy'; ook al is dit al regelmatig afgesproken.”

“Weinig medewerking aan en inzet tot het goed laten lopen van de logewerkzaamheden;
weinig discipline, samenwerking, plichtsbesef.”

conclusies

Met de waardering van 3,8 wordt de loge over het algemeen als goed en inspirerend ervaren.

Toch wordt maar heel beperkt aangegeven waarin die inspiratie wordt beleefd en waartoe dat bij de individuele leden leidt.

Wel ontstaat ook hier weer het beeld van algemene ergernissen en irritaties over anderen, gebaseerd op beeldvorming die vaak nogal negatief gekleurd lijkt, zonder dat duidelijk is of die beeldvorming gebaseerd is op feiten of (voor-)oordelen.

Tijdens de eerste bespreking in de loge kwam aan de orde dat enkele leden tijdens bouwstukken en comparities met hun telefoon zitten te spelen, waarop een broeder die zich aangesproken voelde reageerde: "Nee, hoor, ik maak hier aantekeningen op."

Streven naar méér begrip en tolerantie voor elkaar zou veel irritaties kunnen voorkomen.

Niettegenstaande de kritische geluiden over andere broeders wordt het contact met broeders over het algemeen kennelijk toch gewaardeerd en als inspirerend ervaren. Daarbij ontstaat de indruk dat de positieve contacten beperkt blijven tot enkele (steeds dezelfde) broeders (klikjesvorming komt dan dichtbij).

Met andere broeders bestaan nauwelijks contacten, maar er worden wel gemakkelijk meningen over andere broeders in het algemeen gevormd.

Veel opmerkingen hebben dus het karakter van *mopperen*: uitvergroten van negatieve kanten, zonder ruimte te geven aan andere, positiever beoordelingen.

Er worden relatief veel opmerkingen gemaakt, gebaseerd op ongenueanceerde gedachten en op vooroordelen.

Daarbij wordt weinig aandacht besteed aan zelfreflectie: 'hoe zien anderen *mij* in dit verband' of 'wat kan ik er aan doen'.

Aanbevelingen

Veel meer doen met moderne (sociale) hulpmiddelen: notulen, bouwstukken, etc., etc. zouden veel toegankelijker moeten zijn en veel meer gebruikt moeten worden.

5 Bent u tevreden met de kwaliteit van de werkzaamheden in onze loge?

open loges	niet tevreden		1	5	11	9	ja, meer dan tevreden 4,1
broedermalen	niet tevreden	1	6	2	11	5	ja, meer dan tevreden 3,5
bouwstukken	niet tevreden		1	7	15	3	ja, meer dan tevreden 3,8
comparities	niet tevreden		4	10	11	2	ja, meer dan tevreden 3,4

Enkele citaten:

Algemeen

“Geborgenheid; kennen van oudere/wijzere broeders.”

“De ervaring om samen te werken, de toewijding om te arbeiden aan het welzijn der gemeenschap.”

“Onregelmatige opkomst jongere bbr; taak voor Opzieners?”

“Als je een functie hebt moet je het ook goed doen.”

“Niet het opruimen etc aan anderen overlaten.”

“Veel attributen zijn van onze loge, daar ga je zorgvuldig mee om.”

“Bij voorkeur uit het hoofd, maar papier of iets dergelijks bij de hand voor het geval dat ...”

“Niet alles kan goed gaan, maar doe het wel zo goed mogelijk.”

“Breng 'schwung' in het ritueel.”

“Er dient een duidelijk verschil te zijn tussen het 'officiële' gedeelte en de 7^e graad, maar ook bij dat laatste dien je hoffelijk te zijn.”

Open Loges – als positief ervaren

“Wederzijdse betrokkenheid van broeders.”

“Inspirerend en goed voorgedragen.”

“Zeer verzorgd, vrij goed uitgevoerd.”

“Mooi, zorgvuldig opgevoerd, goede kwaliteit / intensiteit.”

“Mooi wanneer iedereen zijn best doet, ook al is de kwaliteit dan niet altijd goed.”

“Uitvoering ritualen; intentie belangrijker dan vlekkeloze uitvoering; er is toegewijde inzet.”

“Wel eens wat slordig, maar het komt altijd weer op z'n pootjes terecht.”

Open loges – voor verbetering vatbaar

“Geen gestotter, netjes kleden en teksten/ritueel uit het hoofd opvoeren.”

“Tekstvastheid, niet-piepend schoeisel, catechismus en tableau uit het hoofd”.

“Oefenen!

“Goed uitgevoerd, maar vaak inspiratieloos.”

“Open Loge mag niet ontaarden in pompeus samenzijn.”

Broedermalen – als positief ervaren

(nb. de vraagstelling is onduidelijk geweest, er had onderscheid gemaakt moeten worden tussen *Tafelloge*, het formele bijeenzijn, en *Broedermaal*, de maaltijd)

“Maaltijden pompeus, informele sfeer 'top'.”

Broedermalen – voor verbetering vatbaar

“Toegevoegde waarde broedermaal is onduidelijk.”

“Pompeus; kleiner zou beter zijn; water op tafel.”

“Slordig en nonchalant, mag best kleiner.”

“Kwaliteit laat te wensen over.”

“Nu te overvloedig, mag minder; bv géén eten of klaargemaakt door broeders.”

“Broedermalen mogen beter (ev. apart voor betalen?).”

“Eenvoudig houden, alleen bij St Jan uitgebreider.”

“Broedermalen duren te lang, het wordt te laat.”

“Tè sober, niet de gewenste feestelijke afsluiting na een Open Loge.”

“Opening, sluiten en condities uitbrengen moet foutloos (kunnen) gaan.”

"Terugblikken op voorafgaande Open Loge kan verdieping geven (vgl. Redenaar op comparitie-avonden)."

Bouwstukken – voor verbetering vatbaar

Matig, kwaliteit kan beter

Thematischer kan wellicht kwaliteit verbeteren

Vorbereiden met meerdere broeders?

Bouwstukken van *eigen* broeders, niet van buiten of profanen

Meer bouwstukken uit eigen gelederen en/of projectjes met meerdere bbr

Meer gebruikmaken van apparatuur (beamer) en geluidsinstallatie

Soms kan het eenvoudiger en met minder woorden/zinnen;

“laat de inhoud niet in ruis en breedsprakigheid verdwijnen”

Geen Br.: van buiten of profanen, we zijn geen volkssociëteit

Redenaar moet (maçonniek) duiden, niet samenvatten

Comparities – als positief ervaren

Redelijk tot goed

Gelukkig weten broeders ook goed te reageren op mindere bouwstukken

Comparities – voor verbetering vatbaar

Altijd dezelfde broeders; niet bedanken, maar vraag of ander gezichtspunt

Het moet niet aangegrepen worden om eigen kennis en 'wijsheid' ten toon te spreiden

Graag meer inbreng van minder spraakzame broeders, méér interesse in spreker, minder mini-bouwstuk

Comparities verlopen slordig/rommelig en te ongedisciplineerd; non-verbale afkeuring, desinteresse en negatieve lichaamstaal; voortdurend er doorheen praten en spelen met mobiele telefoon (beledigend)

Meer aandacht, respect

Gestructureerder, niet afwijken, niet discussiëren; stimuleren tot nadenken

conclusies

De kwaliteit van de werkzaamheden in de loge wordt hoog gewaardeerd.

Dat geldt met name de Open Loges en de Bouwstukken.

Over de Open Loges wordt waardering uitgesproken voor de inzet van de functionarissen en begrip voor onvolkomenheden.

Wel is van meerdere kanten gewaarschuwd dat, juist op dit punt, gewaakt moet worden voor slordigheden en een te losse stijl.

De vraag met betrekking tot Broedermalen was verwarrend, waardoor opmerkingen over de maaltijden (tè veel en onvoldoende smakelijk) en over de gang van zaken bij de Tafelloge (tè slordig, tè lang) door elkaar werden gehaald.

Enkele broeders zouden graag meer diepgang in bouwstukken zien.

Bij een aantal broeders heerst de mening dat te veel gestreefd wordt naar korte, snelle bouwstukken bóven inhoud en diepgang.

Ook is gesuggereerd meer bouwstukken op te laten leveren door 'oudere' broeders, minder door buitenstaanders, en om meer te richten op maçonnieke inhoud.

Comparities werden met 3,4 nog het minst gewaardeerd.

Hierbij zijn echter nauwelijks opmerkingen gemaakt over de kwaliteit van de comparitie, des te meer over ergernissen t.o.v. andere broeders (vergelijkbaar met antwoorden bij vraag 4) en over slordigheden en te losse gang van zaken.

Aanbevelingen

Oefenen

Tafelloge oefenen en minder nonchalant/slordig

Wat is de functie van een tafelloge? - instructie

Bouwstukken door oudere broeders (leren kennen en maçonnieke (levens-)ervaringen)

Bouwstukken door meerdere broeders: werkgroepjes

Beleid door Br.: Redenaar; waar is de Cie Werkplan gebleven?

Beleid/gang van zaken rond broedermalen: praktische afspraken

Comparities: A.M. gang van zaken goed aansturen.

6 Vindt u de stijl in en de tradities van onze loge belangrijk?

Denk bijvoorbeeld aan gebruiken, normen en omgangsvormen

4,1

onbelangrijk	1		6	10	11	zeer belangrijk
--------------	---	--	---	----	----	-----------------

Graag toelichting

(1) De loge is van ons allemaal, dat moeten wij koesteren.

(1) Hebben wij stijl, wat is dat dan?

(1) Stijl moet je leren, belangrijk voor groepsgevoel
Door het jezelf gemakkelijk te maken verlies je inhoud

(3) Stijl en tradities zijn nodig voor kennisoverdracht, zonder stijl en tradities verworden wij tot een 'gewone' vereniging
Pas als je stijl/kwaliteit beheerst kun je 'losser' worden

(10) Stijl en tradities vormen het kader waarbinnen wij rustig en vertrouwd kunnen werken;
basis is saamhorigheid en (zelf-)respect; groepsgevoel; discipline in omgangsvormen en tekstvastheid

(5) Vrijmetselarij is méér dan filosofisch clubje; Het Derde Licht is stijl kwijt
Binnen Het Derde Licht kan iedereen maar doen wat 'ie wil;
Stijl en respect hebben ingeboet; weer terughalen

(1) Historie en stijl zijn onbelangrijk, veel te star

Enkele citaten:

"Koester tradities, maar houdt er niet te strak aan vast als het contraproductief is
Belangrijk voor kwaliteit van werken; het kan geen kwaad gebruiken, normen, waarden te toetsen en desnoods bij te sturen."

"Historie onbelangrijk, veel te star
- Ga gewoon met elkaar om, maar minder star
- Ritualen en kledij zijn te oubollig; onbelangrijk
- Maak vrijmetselarij meer hedendaags, vertrouwd."

"Meer stijl geeft groepsgevoel, positieve stemming
'normale' beleefdheidsregels en omgangsvormen véél beter hanteren
Tradities zijn er om de historie vast te houden (Liefdebus, Beginselverklaring)"

"Tradities: band met diepgaand verleden
Stijl binnen Het Derde Licht is los – da's gemakkelijk, dan kan iedereen maar doen wat hij wil."

"Traditie en stijl zijn heel belangrijk, want overlevering van gewoonten met een betekenis
Door het makkelijker te maken of 'zomaar' te veranderen verlies je inhoud."

“Stijl en tradities kapselen het heilige aspect in en geven daarna aan welke vrijheid er is.”

“Normen/gebruiken zijn een goed handvat, inspirerend en rustgevend; vormen een soort mantra.”

“Stijl en tradities zijn de basis voor saamhorigheid en respect; dit moet een persoonlijke investering zijn, het gaat niet vanzelf; het is ook wèrken aan jezelf en jezelf leren kennen.”

“Het informele is een weerspiegeling van de maatschappij.”

“Wij moeten niet meegaan in het verlies van stijl, fatsoen en intermenselijke contacten zoals dat in de maatschappij gebeurt.”

conclusies

Stijl en tradities worden over het algemeen hoog gewaardeerd, terwijl uit de antwoorden blijkt dat eigenlijk niemand goed weet waarover het gaat.

Door dit beperkte inzicht gaat ook gemakkelijk een en ander aan stijl en tradities verloren, hetgeen door een aantal broeders duidelijk als een gemis wordt ervaren.

Het begrip *grandeur* is ook in dit verband genoemd.

Over het algemeen klinkt de vraag om aandacht te besteden aan stijl en tradities, teneinde zodoende de specifieke kenmerken van Het Derde Licht uit het verleden en náár de toekomst, vast te houden.

Dit sluit ook aan op de eerdere opmerkingen dat de stijl niet tē losjes moet worden.

aanbevelingen

Tijdens de werkzaamheden kunnen de bestaande (en bekende) stijl en tradities bewaakt worden door de Achtbare Meester.

Werkgroep vragen uit te werken wát de stijl van Het Derde Licht is, welke tradities wij hebben. Achtergronden, doel, zin en 'houdbaarheid' kunnen leerzame informatie opleveren.

Werkgroep vragen om diepgaand aandacht te besteden aan de begrippen stijl en traditie en hoe deze binnen onze loge gestalte te (her-)geven en vast te houden.

7 Vindt u Broederschap tussen de logegenoten belangrijk?

Denk hierbij onder meer aan onderlinge verbondenheid, broeders die niet/nauwelijks komen, eenzaamheid.

4,5

nee, onbelangrijk			2	7	15	ja, heel belangrijk
----------------------	--	--	---	---	----	---------------------

7a Wat is voor u Broederschap, en hoe geeft u dat inhoud?

“Ja, wat is eigenlijk broederschap?”

Broederschap:

- Wederzijdse betrokkenheid en dus ook verantwoordelijkheid
- Meningsverschillen toestaan/durven uitspreken mits met respect
- Een mentale instelling die ontwikkeld moet worden
- Fysiek en geestelijk gewoon goed met elkaar omgaan is voor mij heel belangrijk, maar de één heeft er meer behoefte aan, de ander minder
- Gezelschap dat altijd bereid is de helpende hand te bieden; waardering; respect
- Opmerkzaam zijn voor het profane wel en wee van de bbr
- Telefoontje bij verjaardag en ziekte
- Open visie voor vrije wil /denkhouding van anderen
- Onderlinge comparitie en steun, klankbordfunctie en stimulering om inzicht te geven zonder veroordeling
- Bijdragen aan harmonieuze steun zonder kwetsbaarheid
- Waar nodig concreet steun / hulp (sociaal, maatschappelijk, medisch, financieel)
- Samenwerken, ideeën uitwisselen, aanvoelen wat ons verbindt door symboliek
- Af en toe een bouwstuk opleveren om je te laten zien
- Mogen ervaren dat je welkom bent
- Onvoorwaardelijke liefde, respect en ondersteuning/hulp indien nodig.
- Wezenskenmerk van vrijmetselarij
- Praktische aandacht en betrokkenheid, óók met bbr waarmee je minder hebt
- Inzetten in functies en van tijd tot tijd bbr bezoeken
- Steun in tijden van zwakte.

“Ik heb minder geheimen voor mijn medebroeders dan voor collega's, burens, kennissen
Ik hoef mij niet te bewijzen, mag mijzelf zijn, wordt gewaardeerd.”

“Broederschap is meelevens in wel en wee.
Waar nodig de arm om de broeder geslagen.”

Overige opmerkingen met betrekking tot Broederschap

Er kan veel meer gedaan worden door individuele broeders of broeders in groepjes; óók werkzaamheden ter ondersteuning of verlichting van bestuurswerkzaamheden.
Schakel daarbij ook vooral 'oudere' en ervaren broeders in.

Er is grote discrepantie tussen wat we er over zeggen en het uitdrukken daarvan in daden; wederkerigheid ontbreekt

Oprecht onderling vertrouwen en respect zijn goud waard
Contacten [met afwezig] versterken met moderne middelen als social media etc.

We spreken er over, doen er niks aan

"Ik heb moeite met jonge bbr die (vrijwel) nooit komen, vooral vwb 'jongere' leden die het 'profaan te druk' hebben. Lidmaatschap geeft ook verplichtingen. In die gevallen moet de loge actie ondernemen."

"Ja, belangrijk, maar ik ben éérs t meneer, daarna pas vrijmetselaar."

Kijk in aannameprocedure of kandidaat goed past.

Onderscheid tussen 'formele' broederschap en reële broederschap die moet groeien
Bezoeken aan niet-komers en weduwen

Ja, broederschap is belangrijk, maar ik/loge geef het te weinig; gemiste kans; hoe kunnen we dit energie geven?

We zijn geen gezelligheidsvereniging, wij gaan verder; dus: werken
Afgelopen jaren heb ik nooit wat van de medebroeders gehoord, dus: de medebroeders zijn niet in mij geïnteresseerd

Het is Broederschap die ons tot een vrijmetselaarsloge maakt in plaats van een 'gewone' vereniging.

Dus: bereidheid de ander te accepteren zoals hij is, begrip te tonen voor zijn idiosyncraties.
Anderzijds de bereidheid je aan te passen

conclusies

Broederschap wordt uitermate belangrijk gevonden, maar tegelijkertijd is het voor iedereen verschillend hoe het begrip 'broederschap' kan worden ingevuld.

In veel antwoorden geeft een broeder aan wat hij verwacht van broederschap, om daarna duidelijk te maken wáár hij meent dat àndere broeders het niet goed invullen.

aanbevelingen

Werkgroep vragen om het begrip *Broederschap* grondig uit te diepen en uit te werken tot een praktisch concept waarmee de broeders aan het werk kunnen gaan.

Broederschap praktische handen en voeten geven en de broeders uitdagen hiermee aan de slag te gaan, bij voorkeur samen met broeders uit Het Derde Licht.

De broeders van Het Derde Licht stimuleren om het concept *Broederschap* in hun hele denken en doen op te nemen.

In de aannamesprocedure het begrip *Broederschap* goed bespreken met de kandidaat en inschatten of ook op dat punt Loge en kandidaat bij elkaar kunnen passen.

8 Vindt u de sociale en gezelligheidskanten van de loge belangrijk?

7 ^e graad	niet belangrijk		2	10	6	7	ja, heel belangrijk 3,7
avond met partners	niet belangrijk	5	4	8	5	4	ja, heel belangrijk 2,7
bbq, diner, etc.	niet belangrijk	3	3	10	5	5	ja, heel belangrijk 3,2

Enkele citaten

"Avond met partners zouden we vaker moeten doen, bijvoorbeeld iedere vijfde donderdag van de maand."

"Partners staan op veel te grote afstand en willen vaak helemaal niet."

"Loge is een 'mannending'."

"7^e graad: hoort er bij."

Bbq: moet iedereen zelf weten."

Avond met partners: niet nodig."

"In 7e graad vaak kleine groepjes (klikjes)."

"Meer bbr zouden moeten helpen in de 7e graad."

"Goede manieren om bbr ook op een andere manier te leren kennen; bbq/diner zijn goed om onderlinge banden aan te halen."

"Bij avond met partners géén bouwstuk, het is een sociaal gebeuren."

"Avond met partners / bbq mogen afgeschaft worden."

"In principe géén partners, het heeft toch invloed; wellicht iets kleinschaligs."

"Prima, zolang het maar geen verplichting wordt."

"Het is van belang de partner erbij te betrekken om vervreemding te voorkomen, zeker wanneer, naast de donderdagavond, ook nog tijd wordt besteed aan het vervullen van een functie."

conclusies

De verbondenheid van de partners met de Loge is de laatste decennia nadrukkelijk veranderd en véél lossier geworden.

Relatief vaak 'hebben partners helemaal niets' met de loge.

aanbevelingen

Bestuur: deze ontwikkelingen uitwerken en nieuw beleid in de loge bespreken.

9 Is de jaarlijkse contributie in evenwicht met hetgeen het vrijmetselaarschap en de loge u bieden?

3,4

nee	3	1	7	12	4	ja, en meer
-----	---	---	---	----	---	-------------

9a Bent u bereid (wat) meer te betalen wanneer dat gerechtvaardigd wordt door uitbereiding en/of verbetering van de werkzaamheden?

3,2

nee	4	3	5	6	6	ja
-----	---	---	---	---	---	----

Enkele citaten

“Hoge bijdrage, maar eigen pand is wel mooie luxe.”

“Contributie is pittig, zeker wanneer je ook nog lid bent van andere obediënties. Daarom geen extra bijdrage.”

“Contributie dreigt belemmering voor lidmaatschap te worden.”

“Méér mag, mits met goede bedoeling. Extra's per geval bekijken.”

“Contributie dreigt belemmering voor lidmaatschap te worden.”

“Contributie is voor mij op geen enkele wijze interessant.”

“Vroeger werd je ziel gewogen en daar zat een prijskaartje aan gekoppeld. En toen is het gesodemierter begonnen met het verkopen van je ziel.”

“Het moet kosten wat het kost en het kan kosten wat het kost.”

“In het voorlaatste Grootoosten heeft de Grootmeester aangegeven dat de afdracht in 10 jaar voor een derde is verminderd. Het kapitaal van de Orde (o.m. door de gedwongen verkoop van de Fluwelen Burgwal verkregen) is verdampt om gaten in de begroting te dichten. Zo kan het niet doorgaan. De afdracht zal zeker omhoog gaan.

Ook de Loge kan geen armoedebeleid voeren. Wij zijn te krenterig om een goed broedermaal te houden. PG 41 [= Logegebouw Eindhoven] is een fantastisch mooi gebouw geworden, maar door wantrouwen en wangedrag van “broeders” is wel de sfeer verpest. De golven lijken gelukkig gedempt maar bij een aantal broeders is een niet te genezen wond achtergebleven.”

“Het moet vooral vanuit de broeders zelf komen, maar wat extra kan wellicht helpen, bv broeders in nood, beamer, etc.”

“Initiatieven moeten niet bij voorbaat om financiële redenen kansloos zijn.”

“Extra is goed mits kwaliteit toeneemt.”

“Geld is minder belangrijk dan de tijdsbesteding; misschien is investeren in tijd op een andere manier zinvoller.”

conclusies

De houding van de leden van Het Derde Licht is al vele jaren ongewijzigd:

Het is een dure club (en een mooi gebouw), maar we hebben het er voor over om te kunnen genieten van het moois dat de loge te bieden heeft.

Een aantal broeders heeft ook duidelijk aangegeven dat de houding van ‘minder willen betalen en verder potverteren’ gemakkelijk ten koste kan gaan van de kwaliteit, de schoonheid en grandeur van de werkzaamheden in de loge.

Wat de mogelijkheden van de individuele broeders betreft: verscheidenen hebben te kennen gegeven dat de hoogte van de bijdrage geen probleem is.

Enkele anderen hebben echter aangegeven een hogere bijdrage niet kunnen voldoen.

Opvallend dat de *Liefdebus* (ook elders) en (bijvoorbeeld) het *Lustrum* nauwelijks of niet genoemd zijn als mogelijke extra kostenposten.

aanbevelingen

Aangeraden wordt financieel beleid uit te werken, waaruit voor de langere termijn een gezonde relatie (en daarmee acceptabele jaarlijkse bijdrage) blijkt tussen de activiteiten en de daarvoor benodigde financiën.

Enkele broeders hebben aangegeven een hogere bijdrage niet kunnen voldoen.

De *Liefdebus*, het instrument bij uitstek om eigen broeders in financiële nood te kunnen bijstaan, is niet meer ‘operationeel’.

Aangeraden wordt hierover op korte termijn beleid te ontwikkelen, zodat hieromtrent duidelijkheid kan worden gegeven.

10 Mochten er wat u betreft vermeldenswaardige zaken zijn die hierboven niet aan de orde zijn geweest, dan kunt u deze hier vermelden.

“Vrijmetselarij is teveel met zichzelf/het instituut bezig, te weinig met de inhoud, waardoor een ‘waterhoofd’ dreigt te ontstaan.”

“Grandeur, feestelijkheid ontbreekt.”

“Star, hypocriet, daardoor dogmatische houding tegenover irregulier (bv tegenover België).”

“Als iemand iets wil [veranderen/verbeteren], laat hij het dan zelf aanpakken.”

“Zorgvuldiger bejegening!”

“Opmerkingen, interrupties, non-verbaal zijn vaak negatief.”

“Er lopen kennelijk al langer bestaande spanningslijntjes.”

“Soms animositeit, mag/moet explicieter.”

“Vrijmetselarij moet ruimte bieden om dat op tafel te leggen zonder blijvende schade op te leveren. Als een broeder dat niet kan moet hij het leren.”

“Mooie traditie, geritualiseerd, echter zonder beleving.”

“Veel broeders houden zich schuil op de kolommen; dat is geen arbeid maar consumptie.”

“Manier van met elkaar omgaan is hypocriet, veelal zonder tolerantie en zonder onvoorwaardelijke acceptatie en respect.”

“Loge mag wel wat maçonnieker zijn.”

“Wellicht kunnen broeders zich meer inzetten voor (onderhoud van) het gebouw.”

“Zeeppomp bij toiletten is een ware ergernis.”

conclusies

De onder dit hoofdje gemaakte opmerkingen bevestigen de teneur van het gehele onderzoek.

Er is een kritische houding tegenover de wijze waarop met het maçonnieke werk wordt omgegaan, en tegenover de medebroeders.

Deze kritische houding heeft bij een aantal broeders het omslagpunt naar negativiteit bereikt, waarbij de negatieve zaken worden uitvergroot en andere nuanceringen worden weggedrukt.

Bijlage

Enkele praktische aanbevelingen

Bijlage

Praktische aanbevelingen

Hieronder vindt u een verzameling praktische aanbevelingen (deels ook al eerder vermeld) welke door de broeders zijn gedaan bij de beantwoording van de enquête.

Méér aanbevelingen kunt u ook destilleren uit de hierboven gegeven antwoorden.

De aanbevelingen zijn in telegramstijl en kunnen natuurlijk op veel verschillende manieren uitgevoerd worden.

De indeling in categorieën is vrij willekeurig en eigenlijk alleen bedoeld om het geheel overzichtelijk te maken.

Houding en instelling Broeders

- Actief werken en leren, goede intentie alleen is niet genoeg
- Besef ontwikkelen welke indruk (veelal onbewust en ongewild) op andere broeders wordt gemaakt
- Positief naar de medebroeders kijken, uitgaan van goede wil en goede bedoelingen
- Helpen, empathie ontwikkelen
- Méér maçonniek doen, niet alleen er over praten
- Geef *Broederschap* inhoud, samen met de andere elementen van de Beginselverklaring; denken en doen in de stijl van de Beginselverklaring

Bestuurlijk

- Minder uitvoering door bestuurders, maar juist zo veel mogelijk (groepjes) broeders betrekken bij voorbereidingen en uitvoering van (bestuurs-)werkzaamheden
Denk bijvoorbeeld aan *Cie van Onderzoek* en *Cie van het Werkplan*
- Groepjes broeders verzoeken beleidsvoorstellen voor te bereiden, bijvoorbeeld betreffende *aannamebeleid, financieel beleid en Liefdebus, betrokkenheid partners, Lustrumviering, voorlichting, etc.*; daarbij ook maatschappelijke ontwikkelingen betrekken; *ongewenst gedrag en pesten*
- Bevorderen *enthousiasme, grandeur, feestelijkheid*
- Betrokkenheid vasthouden/bevorderen van broeders die weinig of niet (kunnen) komen
- Regelmatig de uitkomsten van deze enquête aanhalen en uitwerking/opvolging levend houden; zonodig herhalen of evalueren
- Open optreden naar de broeders, niet bang zijn om standpunten in te nemen en te verdedigen
- Stijl bij de werkzaamheden bewaken; goed weten wát de stijl is, pas dan is lossere stijl mogelijk; losse stijl niet verwarren met slordigheid

Bevorderen Broederschap

- Contact houden met broeders die weinig of niet (meer kunnen) komen
- Persoonlijk contact tussen individuele broeders bevestigen
- Gebruik social media, website (bv. bouwstukken, berichten, etc.) bevorderen
- Jongere broeders actiever betrekken

Instructie

- Opzieners faciliteren, anderen verzorgen de inhoud
- Meer (groepjes) doorgewinterde broeders erbij betrekken
- Specifiek richten op de arbeid in de loge
- Aandacht voor stijl, kwaliteit, tradities/gebruiken, etc.
- Oefenloges, specifiek Blauwe Graden
- Verslag van de instructie doen in bouwstuk of bouwsteentje
- Onderzoek de schoonheid van het Logegebouw PG41
- Omgang met elkaar; betrokkenheid; ongewenst gedrag en pesten

Beschikbaar maken van informatie

- Archief openen en er regelmatig uit putten
- Opgeleverde bouwstukken beschikbaar maken; indien gewenst meermalen opleveren

Open Loges

- Oefenloges
- Goed voorbereiden
- Storende zaken zo veel mogelijk voorkomen; broeders bewust maken dat soms volstrekt onbewust en ongewild heel storend wordt opgetreden.

Tafelloges, Broedermalen

- Maaltijden bescheidener en tegelijkertijd feestelijker

Bouwstukken en comparities

- 'oudere' broeders vragen om de (bv) twee of drie jaar een bouwstuk op te leveren (dan leren jongere broeders de 'oudere' leden kennen; geleerd/ervaren in de vrijmetselarij en in de Loge; levenservaringen; etc.)
- Veel meer aandacht besteden aan 2e en 3e graad; dergelijke bouwstukken kunnen ook prima in de 1e graad worden gegeven ('wat is het geheim eigenlijk?')

Gespreksgroepjes van broeders vormen, die zich op één of een beperkt aantal onderwerpen richten

Tijdens de eerste bespreking van de uitkomsten van de vragenlijsten is door Br.: Wittenberg een voorstel gedaan om de werkwijze in de loge op meer moderen wijze vorm te geven. Zijn betoog werd met veel instemming ontvangen, vandaar dat er hier aandacht aan wordt besteed.

Als achterliggende gedachten werden genoemd:

- steeds meer verplichtingen (werk, sociaal, gezin) naast het loge lidmaatschap
- daardoor raken broeders meer op zichzelf gericht en sneller verveeld door de verplichtingen die (veel) tijd kosten maar weinig 'opleveren'

- er is daardoor ook meer en meer behoefte aan dynamiek en aan een gevarieerd aanbod van theses naast een brede waaier van interessegebieden

Een nieuwe opzet zou erin kunnen bestaan dat we groepen van 5 tot 7 personen installeren die zich richten op verschillende aandachtsgebieden die je naar binnen gericht zou kunnen noemen en andere, die juist de positie en (mogelijke) functie van vrijmetselarij in de samenleving als onderwerp kiezen.

De ervaring is dat broeders in een gezamenlijk project meer affiniteit met elkaar opbouwen en dat vanwege het preferente aandachtsgebied er ook intensiever en diepgaander gewerkt wordt. Dat is bevorderlijk voor de onderlinge verhoudingen en het dient de kwaliteit van de arbeid.

- O -

